

POSTANOWIENIE

Dnia 30 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa B. B. - reprezentanta w postępowaniu grupowym
przeciwko (...) Bank Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 30 października 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 26 września 2018 r., sygn. akt V ACa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda - reprezentanta
grupy B. B. kwotę 12 500 (dwanaście tysięcy pięćset) zł, tytułem
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną strony pozwanej (...) Bank S.A. w W. od
wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 26 września 2018 r., sygn. akt V ACa (...) Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych

przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, Nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, Nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Istotnych zagadnień prawnych skarżący upatruje w konieczności wyjaśnienia czy: 1) dopuszczalne jest stosowanie różnych wykładni pojęcia „przy wykonywaniu powierzonych mu czynności” w rozumieniu art. 429 k.c., w tym wykładni szerokiej i wąskiej, czy też stosowana powinna być uniwersalna wykładnia tego pojęcia, wedle której równoznaczne jest ono ze zwrotem „w celu wykonania powierzonych czynności”, a jeśli dopuszczalne jest stosowanie różnych wykładni tego pojęcia, to jakie kryteria decydują o przyjęciu szerokiej albo wąskiej wykładni tego przepisu; 2) czy naruszenie postanowień umowy przez jedną ze stron może stanowić źródło bezprawności w rozumieniu art. 415 k.c. w sytuacji, gdy takie naruszenie doprowadziło do wyrządzenia szkody osobie trzeciej, która nie była stroną tej umowy.

Sposób sformułowania pierwszego zagadnienia prawnego jest zbyt ogólnikowy i nie jest osadzony w realiach stanu faktycznego rozpoznawanej sprawy. Należy bowiem zauważyć, że o rzeczywistych rozbieżnościach w orzecznictwie można mówić tylko wówczas, gdy brak zgodności rozstrzygnięć dotyczy takich samych lub zbliżonych stanów faktycznych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15, OSNC 2016, nr 2, poz. 29).

W ramach złożonego i wielowątkowego, jak w tej sprawie, stanu faktycznego, wykładnia pojęcia „przy wykonywaniu powierzonych mu czynności”, w rozumieniu art. 429 k.c., jest determinowana okolicznościami faktycznymi konkretnej sprawy, a w szczególności tym, czy rodzaj czynności, w związku z którą doszło do wyrządzenia szkody, z punktu widzenia poszkodowanego, przy uwzględnieniu należytej jego staranności, daje obiektywne podstawy do przyjęcia przez niego istnienia funkcjonalnego związku tej czynności z czynnościami, które faktycznie wchodziły w zakres czynności powierzonych. Nie bez znaczenia jest tutaj kwalifikacja podmiotowa poszkodowanego, tj. występowanie w charakterze konsumenta, co w odniesieniu do przesłanki winy w wyborze powierzającego ma istotne znaczenie dla oceny, czy powierzający, jako przedsiębiorca o szczególnych kwalifikacjach, należycie sprawdził przymioty podmiotu, któremu powierzył wykonywanie czynności oraz, czy z uwagi na rodzaj powierzonych czynności i w dodatku realizowanych nie jednorazowo, lecz przez dłuższy okres czasu, właściwie nadzorował wykonywanie powierzonych czynności, także z uwagi na to,

że drugą stroną czynności zawieranych w wykonaniu czynności powierzonych mogą być konsumenci.

W orzecznictwie wyjaśniono już, że przepis art. 429 k.c. określa odpowiedzialność powierzającego czynności drugiemu na zasadzie winy i odpowiedzialność ta jest samodzielna i niezależna od odpowiedzialności bezpośredniego sprawcy. Ponadto, w kontekście przesłanki winy powierzającego czynność, jako przesłanki jego odpowiedzialności deliktowej, wyjaśniono też wzajemną relację pomiędzy art. 429 k.c. i art. 415 k.c., przy czym w razie zrealizowania się przesłanek z art. 429 k.c. to ten przepis, a nie art. 415 k.c. stanowi podstawę odpowiedzialności powierzającego czynność.

Przepis art. 429 k.c. stanowi o odpowiedzialności opartej na domniemaniu winy w wyborze, co oznacza, że ciężar udowodnienia okoliczności obalających to domniemanie, obciąża powierzającego czynność. Jest to odpowiedzialność za własne czyny i za własną winę, dlatego należy odróżnić zawinione działanie lub zaniechanie powierzającego czynności od zawinienia bezpośredniego sprawcy. Nawet skuteczne powierzenie czynności osobie trzeciej, które na podstawie art. 429 k.c. zwalnia od odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez przedsiębiorstwo trudniące się zawodowo wykonywaniem danych czynności, nie wyklucza odpowiedzialności powierzającego za szkodę wyrządzoną jego własnym zaniechaniem i najczęściej odpowiedzialność ta oparta będzie na podstawie art. 415 k.c. (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 1973 r., II CR 651/72, OSNCP 1974, nr 2, poz. 25, z dnia 11 listopada 1977 r., IV CR 308/77, OSNCP 1978, nr 9, poz. 160, z dnia 16 kwietnia 2003 r., II CKN 1466/00, nie publ., z dnia 9 sierpnia 2018 r., V CSK 427/17, nie publ.).

Sądy obu instancji szczegółowo wyjaśniły jakie zachowania strony pozwanej w postaci działań i zaniechań uzasadniały przypisanie jej odpowiedzialności odszkodowawczej deliktowej na podstawie art. 429 k.c. za szkodę, której bezpośrednim sprawcą był G. P., a któremu strona pozwana powierzyła, w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej pn. „Duoexpres”, na podstawie umowy z dnia 15 października 2008 r. (zt. „umowa agencyjna”), która zawierała też elementy franchisingu, wykonywanie czynności bankowych. Również, w oparciu o

szczegółowo określoną podstawę faktyczną rozstrzygnięcia, Sądy *meriti* wyjaśniły przyczyny uznania, że bezpośredni sprawca, prawomocnie skazany wyrokiem karnym, wyrządził szkodę przy wykonywaniu powierzanej mu przez pozwany bank czynności. Sądy obu instancji wskazały, iż pomimo obowiązku po stronie pozwanego banku kontroli działalności G. P., w ramach zawartej z nim umowy dotyczącej powierzenia mu wykonywania czynności bankowych, strona pozwana dopuściła się szeregu widocznych zaniedbań. Sądy zwróciły też uwagę na okoliczności, w jakich były zawierane przez G. P. umowy z powodami, zwane „pożyczkami inwestycyjnymi”, w wyniku których ponieśli oni szkodę w postaci utraty przekazanego kapitału z rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych prowadzonych w pozwanym banku. Właśnie ten związek - pomiędzy powierzonymi G. P. przez pozwany bank czynnościami w zakresie zakładania i obsługi rachunków oszczędnościowo - rozliczeniowych, a dokonywanymi przez niego czynnościami faktycznie pozabankowymi, w kontekście sposobu, formy i okoliczności zawierania tych umów oraz informacji w tym przedmiocie udzielanych przez G. P. powodom, przy braku właściwej kontroli ze strony pozwanego banku oraz braku wyciągania konsekwencji ze stwierdzonych uchybień - doprowadził do przyjęcia przez Sądy obu instancji takiej wykładni pojęcia „przy wykonywaniu powierzanej czynności” w rozumieniu tego przepisu, na gruncie stanu faktycznego tej sprawy.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. a o kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej (§ 2 pkt 9 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie Dz. U. poz. 1800 ze zm. w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. 2016, poz. 1668).

jw